

Alkohol a jeho konzumácia je významný fenomén, ktorý sprevádza ľudstvo na ceste dejín už od skorých „počiatkov“. Súčasť civilizácie, vykresľovaná väčšinou v negatívnom svetle, predsa neodstrániteľná, pretrvávajúca dlhé stáročia, vzbudzujúca polemiky a diskusie.

Alkohol polarizuje spoločnosť, rozdeľuje do názorových skupín. Alkohol je zdrojom a zároveň priepasťou ekonomického rozvoja, je sociálnym „tmelom“ a súčasne semä rozpadu nejednej rodiny či dokonca spoločnosti. Na jednej strane zúfalé výkriky po náprave, na druhej tolerancia k alkoholizmu spojená s celkovou nevôľou k zmene. Alkoholizmus je téma mnohých vied a vedných odborov od medicíny cez sociológiu, právo až k náboženstvám.

Problematika alkoholizmu pre svoj multidisciplinárny charakter vyžaduje komplexné riešenie zasahujúce rôzne zložky životnej sféry. V súčasnosti je adiktológia tým vedným odborom, ktorý sa snaží uchopiť problematiku návykových látok komplexne. Súčasťou adiktologie je aj právna stránka problematiky, ktorá je v tejto práci centrom pozornosti. Cieľom práce je podať ucelený a kritický pohľad na právne inštitúty a možné právne postupy v regulovaní spoločenských vzťahov, ktorých kvalitatívnu stránku indikuje konzumácia alkoholu, ktoré nesú následky konzumácie alkoholu. Účelom je zamyslieť sa na možnostiach zmeny postojov spoločnosti a na právnej úprave de lege ferenda.

Konzumácia alkoholu ako istá spoločenská hodnota presahuje hranice moderných štátov. Je to dedičstvo spoločnosti, z tohto hľadiska kompaktného celku, preto jeho riešenie vyžaduje viac-menej integrálny prístup. Alkohol a vzťahy s ním spojené sa vyvíjali dlhé tisícročia, čím sa vytvorila hodnota s veľmi stabilnou pozíciou v živote európskej ale i celosvetovej spoločnosti. Aby sme lepšie pochopili „silu alkoholu“ je potrebné aspoň stručne nahliadnuť do jeho dejín. V úvodných častiach práce je podaný stručný prehľad o vývoji návykov konzumácie alkoholu z globálneho hľadiska. Sú spomenuté prvé, zachovalé normy regulujúce danú problematiku. V nadväzujúcej časti sú prezentované štatistické údaje spotreby alkoholu na národnej a európskej úrovni (štatistické údaje sa však naďalej nachádzajú i v ďalších častiach a kapitolách práce - pozri napr. kapitolu: 5.7.5 – a v prílohách). Cieľom je, pomocou dostupných údajov, poukázať na kvantitatívnu stránku problematiky, spojenú s množstvom nepriaznivých následkov vyvolaných alkoholizmom.

Tieto štatistické údaje sú výsledkami rôznych šetrení a prieskumov na národnej i celoeurópskej úrovni, ktoré sú prístupné verejnosti. Problematika alkoholizmu je problém známy už tisícročia a jej právna úprava nie je objavom modernej doby. V akej podobe existovala na území ČR a ako sa vyvíjala, o tom pojednáva ďalšia časť práce.

Na základe výsledkov nadnárodných šetrení konzumných návykov a jeho dôsledkov boli prijaté medzinárodné dokumenty, ktoré viac-menej determinujú vnútroštátne úpravy. Preto aj popis súčasného právneho rámca začína popisom dokumentov, ktorých vplyv sa prejavil najviac v súčasnej úprave.

V centrálnej časti diplomovej práce sú pomerne podrobne a kriticky analyzované najfrekvencovanejšie normy upravujúce vo väčšej či menšej miere užívanie a následky užívania alkoholu.